

SAMPURNA CHATTARJI

Sampurna Chattarji je spisateljica, urednica, prevoditeljica i učiteljica koja potpisuje dvadeset i jednu publikaciju. Među njima je knjiga *Space Gulliver: Chronicles of an Alien* (HarperCollins, 2015, 2020), koju je napisala tijekom spisateljske rezidencije Charles Wallace India Trust na Sveučilištu u Kentu u Canterburyju; zbirka kratkih priča o Bombayu/Mumbaiju, *Dirty Love* (Penguin, 2013) te prijevod poezije i proze Sukumara Raya, *Wordygurdyboom!* (Puffin Classics, 2008). Njezin prijevod proznih pjesama Joya Goswamija, *After Death Comes Water* (Harper Perennial, 2021), rekreacija je bengalskih izvornika „živim glasom, inventivnim i živopisnim poput Joyceova engleskog“. Kao urednica potpisuje knjigu *Future Library* (Red Hen Press, 2022), antologiju suvremenog indijskog pisanja objavljenu u SAD-u. Najnovija od njezinih jedanaest zbirki poezije je knjiga *Unmappable Moves*, koju je objavio nezavisni izdavač Poetrywala iz Mumbaija. Njezina kratka priča uključena je u antologiju *Lotosi od neona: Indijski autori o gradovima i drugim ljubavima* (ur. Lora Tomaš i Marijana Janjić; Studio TiM, Rijeka & Udruga Lotos, Zagreb, 2017). Na Instagramu je možete pronaći kao @ShampooChats.

PRAMAJKA

Čak sam i ja, moderna žena,
imala takvu riječ
u svome životu, jednom davno, u vrijeme
ugljenocrne, do struka duge
kose. Malih žestokih žena
čija bi hrabrost rijetko klonula,
koje su podizale djecu tešku kao
vreće, govorile dijalektima, raspirivale
blijedu vatru ambicije
u dječjim grudima,
bodrile naprijed, onkraj
novih rođenja, predavši
kćerima svoje odlučne
brade, unukama
tajna imena moći
i glasan, gromki smijeh.

SOL

Sol
zemlje,
svake istančanosti nestaje
s prstohvatom viška.
Okusiš slobodu,
oštricu noža pod zubima.

U pograničnom gradu na sjeverozapadu
bezlični muškarci jedu bezsolnu hranu.
Ne možeš jesti sol muškarca
kojeg ćeš jednoga dana možda morati
ubiti.
Erupcija krvne osvete,
pjena u kutu tvojih usta.

Ubija te, zrno po zrno.
Žudiš je studenu,
skorenu na čaši,
pijavicu limuna na usnama.
U teškim vremenima, zalogaj čilija i soli.
U dobrim vremenima, zalogaj čilija. I sol.

Potom se jednoga dana,
umorna od kućevnosti,
pretvaraš u stup.
Nema više osvrtnja.
Slani ti pogled ispunja oceane.
Topiš se suzama
topla sol na mome jeziku.

KUTIJE

Na njezinu balkonu orhideja iz Singapura prošvercana
u platnenoj torbi. Korijenjem prijanja uz zrak. Dva sata
svako jutro oštro listopadsko sunce raznježi joj se
na lišću. Devet koraka od vrata do balkona i
već je divovski kukac što se vrpolti u staklenci.

S jedne strane njezina jednosobnog doma, štednjak na kojem
kuha *dal* u željeznoj posudi. Hrana dobro miriše.
Kroz prozorske rešetke dopire pjevanje, uzlazno i
silazno u postojanu ritmu. Leđima okrenut zidu,
muž, i hrpetina prekrivača, prijete padom.

Isključivo spavaća soba, trebao je glasiti natpis na vratima
upozoravajući na kontrakciju. Upadaj, izuj cipele.
Pod pravim kutom na ovaj hodnik s krevetom, vlakovi hitaju k
mjestima stranih imena. Nezastrte zavjesama,
dvije goleme crne svinje leže mrtve, ili usnule, na smetlištu.

Svakim danom grad raste uvis gazeći
studente supruge ljubavnike bebe. Kutije sve manje.

More je daleka uspomena na bič vala
i neon, sirena sedam otoka, nekoć. Nebo na divovskim štulama
stupa u unutrašnjost, nezaustavljivo, zaklanjajući svjetlo.

DIJALOG

između Ivana u Zagrebu i Sampurne u Mumbaiju

i.

Nije li pisanje, u biti, praksa protivna smislu?

I zato,
slučajna sreća i skitnica,
ludilo zvuka što
mami tišinu da jekne.
A tišina, protivno smislu, ostaje pri svom.
Što mogu riječi nego
razderati tkivo, pritisnuti vakuum,
iznuditi krv govora?
Težak je to porod,
ovo dijete na zadak,
rabota a – na dobar dan –
ljubav.

ii.

...sve ovo kao da otkriva elegantnu povučenu običnog...

U svijetu gdje kultovi vjeruju da su ljude na Zemlju postavili izvanzemaljci, gdje bolesne stanice mogu treperiti poput radioaktivnih zvijezda, u tijelu što vrvi sklopovima, gdje se dvoglava albino zmija prodaje na aukcijama za milijune dolara, gdje papige izdaju ljubavnike a žena se može udati za dupina, kako li se neobičnim doima obično, kako divno sjaje suze na obrazu koji mogu nagnuvši se obrisati bez riječi.

iii.

...viseći s ruba prostrane noći u kojoj je svaki slučajni trag padalice talog našeg vjerovanja u vrijednost onog što nas okružuje...

Prostor je slučajan.
Nada – meteorska.
Slabost – ostatak.
Nikad ne razmišljaj o razmjerima

želiš li preživjeti, neslomljen.

NEKOĆ SU PRIPADALA LEOPARDIMA

Obala rijeke

daj da ti pokažem
obalu rijeke
gleda nas iz
jarko obojene
pustoši

odsjaj
teret
istočno od grada
zakreće nadolje
umjesto gore

bez želje za povratkom
među crne žice
veliki bijeli auto
iznova se javlja

Cesta

glavna prometnica
zakrčena automobilima
onkraj sive vode
kaki uniforme
polažu barijere

cesta će biti
proširena jednoga dana
visoko iznad
zelena vodovoda
lokalni vlakovi jure
nebom

zaklanjajući blijedi
pogled na brda
koja su nekoć pripadala
leopardima
ove zemlje

Krov

želim izbrisati
delirij
 silovitost
tjeskobu zbog nagosti
depresiju
 ruke noge i kosu
zemlja voli
 mrtve

Cvileći od smijeha
moramo vidjeti
 istovremeno
prijateljstvo
 krov hrama
suprotan pobožnosti

Ne zatvaram se
 u poeziju

GRADOVI

Nego, reci mi.
Je li vruće?
Kiši li?
Imaš li
gdje sjesti za sunčana dana,
daleko od gomile?
Je li lijepo?
Je li glasno?

Kako mirišu ulice?
Kako su odjevene žene?
Jesu li lijepe?
Voliš li ga?
Bi li ga mogla napustiti?
Hoće li mi se svidjeti
ako svratim?

Sami, daleko od kuće, razmjenjujemo gradove
kao zavjete.

S engleskoga prevela Lora Tomaš

MUSTANSIR DALVI

Mustansir Dalvi je pjesnik, prevoditelj i urednik. Objavio je tri zbirke poezije na engleskom jeziku: *Brouhahas of Cocks* (Poetrywala, 2013), *Cosmopolitan* (Poetrywala, 2018) i *WALK* (Yavanika Press, 2020/Poetrywala, 2021). Pjesme su mu uključene u niz indijskih i svjetskih pjesničkih antologija, uključujući i kod nas objavljenu *Lotosi od neona: Indijski autori o gradovima i drugim ljubavima* (ur. Lora Tomaš i Marijana Janjić; Studio TiM, Rijeka & Udruga Lotos, Zagreb, 2017.) Pjesme su mu prevedene na francuski, hrvatski, guđaratski, marathski i hindski jezik. Dalvijev nagrađeni engleski prijevod dvaju značajnih djela uruskog pjesnika Muhammada Iqbala, *Shikwa* i *Jawaab-e-Shikwa*, pod naslovom *Taking Issue and Allah's Answer* (India Penguin Modern Classics, 2012), kritičari smatraju „drskim i heretičkim“, a približavaju Iqbalove stihove modernom čitatelju. Dalvi je također urednik knjige *Man without a Navel*, zbirke novih prijevoda marathskih pjesama Hemanta Divatea, a najnovija mu je publikacija prijevod je s marathskog nagrađene Divateove zbirke pjesama *Paranoia* (2023).

DŽAMIJA PETKOM U NOVOM BOMBAJU

Koljena nevoljnih vjernika umrljana jutarnjim novinama.

Ružičaste, stranice *Economic Timesa* molitveni su tepisi, globalni burzovni indeksi usmjereni ka Zapadu.

Pola prakse namijenjene

onima koji se odrekoše lihvarjenja, Ovlašteni računovođa uvaljuje dužnosti novajliji pa žuri
s bocom mineralne vode za svoja obredna
pranja.

Ni pipe ni struje. Ni

potvrde o završetku radova – stara džamija u novom gradu, njezin nedovršen okvir zadržava semantičko značenje.

Pisac PS3 igrice

sa srcolikom kozjom bradicom, faca u svom čoporu autsorsanih,
ima odobrenje imama

izvježbanog u semiotici opreznog pogleda,
usputne primjedbe, ha ha,
koji poznaje prekomjerno poštovanje što graniči sa strepnjom.

Imamu je plaćeni posao na prvom mjestu.

Ali jednom tjedno, na svačije nezadovoljstvo, on
raspušta magistarski sat književnosti
s dozom hitnosti – da ne zakasni na molitvu.

Na zalasku dana, sms-om poziva na dobar rad i čeka
da se okupi njegov refrenski džemat.

U Novom Bombaju sunce ne zalazi već blijedi. Imam, doktorirao
na Dylanu Thomasu,
moli, moli protiv smrti svjetla.

eksploGRAD

Plava je boja svenazočnosti. Asfiksija plastikom, na zahtjev. Odaberi
bilo što
između sive i sivila.

Primijenimo sva pravila odjednom. Što slijedi? Tko će preživjeti da
govori o gradu u vrtlogu crvljivih, zanemarivih pomaka?

*Ne trebaju nam vodoinstalacije, nama, grupi braće,
samo limenke vode.*

Plijujem hrđu na rubnike. Mokračnožuti
zidovi harmoniziraju urbanu paletu. Crne terase šibaju ticala prema
obzoru.

Nigdje odgovora.

Nadvožnjaci se pletu u pahulje. Prolaznici čine
tektonske pomake. Richter se ceri, slegne ramenima, zadrhti. Iz hrpe složenosti
izranjaju čiste forme. Dodiruju nebo.

Magličaste oreole oko nebodera, odrasle muškarce guši andeoska
prašina. Ne može se unedogled nagrtati. Odlagališta se uzdižu.
Sažvakana brda ravne.

Neoni kuckaju zelenom. Mujezinov poziv zvuči istinito, zvonko. *Tranceri*
provode noć u samonametnutom danu. Zatim ga odlaze doma prespavati.

Tetovaže cvrkuću probušenim dijelovima tijela.

Bezvodno bojanje, sasvim Moderna Žena. Moderni je Muškarac ožičen dok se šepiri
elektroničkim prometnicama proizvedenim u Kini.

Ringe ringe mobitela. Pun džep propuštenih poziva. Signal pao – muć!
A ti onda čuč.
Vidi hoće li se vratiti kad ustaneš.

Dovedite mi svoje umorne, svoje beskućne. Dat ću im mjesta, dovoljno za
stajanje. Zaigrajmo. Igra počinje
ustajanjem. Pobjednik odlazi prvi na spavanje.

BRATE

Neću umrijeti u krevetu
od starosti. Nećeš ni ti.

Umrijet ću u pritvoru.
Umrijet ćeš kao izbjeglica klimatskih promjena.

Razdomit ćeš me.
Razdomit će te, unatoč tebi.

Umrijet ću zbog tvog fanatizma.
Umrijet ćeš zbog svoje oholosti.

Mogao si spriječiti moju smrt.
Mogao si spriječiti vlastitu.

Umrijet ću brzo: tvoje konačno rješenje.
Ti ćeš otezati, dovoljno
dugo da osjetiš puninu pokajanja.

Vjerojatno čitaš ovo, sad kad me nema.
Nitko te neće čitati kad te ne bude.

BOŽIĆ U BETLEHEMU, 2024.

Stoka se komeša, tamjan
nagriza nozdrve goveda.

Jasle dvostruko osvjetljene,
oskudna svjetlost vatre
umnožena zlatnim posudama
ispunjenim smirnom.
Šest umornih očiju
strpljivo iščekuje,
šest revnih ruku

nose blagoslove s Orijenta.

Ponad slamnatog krova, Betlehemska zvijezda –
postojani dron što navodi laserom:
X označava mjesto.

Babice rastresaju slamu, prostiru čistu plahtu
uredno presavijenu četiri puta, veličine za bebe.
Josip briše znoj s Marijina čela.
Ona rađa u bezglasnu grču.
Anđeli savijaju krila, oslobađaju mjesto
da bi povelili dijete u svjetlost.

Čuje se prvi plač,
na svačije veselje.
Grlice polete
širiti radosnu vijest.

U taj tren, pakleni oganj i sumpor
zapljušte iz dalekih katapulta.
Nova zvijezda načas bljesne,
ognjište se pretvori u pepeo, u Betlehemu.

Daleke hosane,
zamišljeni su bogovi umireni.
Oklade isplaćene,
šekeli razmijenjeni.

KAKO SRUŠITI KUPOLU

Ako naciju zanima,
nema puno toga što možete učiniti kupoli
jednom kad se podigne.

Nadživjet će eone tlačnom čvrstoćom,
čak i da joj tisuću đavola
pleše na vrhu.

Baza je ta koja se, kao Ahilova peta,
može ugroziti. Baza
čija su obručna naprezanja obuzdana lancima.

Slomi ono što je drži zajedno
i kupola radi što je oduvijek htjela:
urušava

naciju i gle

kako se ispuhuje
kao grudi majke izgladnjele
u zemlji bez ljubavi.

FALI RIJEKA

Da.

Tanak će mlaz poslužiti. Nît
što beskonačno vijuga
kao čegrtuša na pješčanoj dini.
Tromb aluvija,
kompluvij prije impluvija.
Ili pranje, laminiranje plintā,
kapilare što uzlaze zidovima.
Ili bujica što nosi sve u more.
Opća vlažnost.
Hidratacija za dušu.

Daj što daš.

S engleskoga prevela Lora Tomaš

HEMANT DIVATE

Hemant Divate, nagrađivani pjesnik, urednik, izdavač i prevoditelj, na marathskom jeziku objavio je osam zbirki poezije. Za najnoviju knjigu na marathskom, *Paranoja* (2020), primio je nagradu indijske savezne države Maharashtra, Kavi Keshavsut Puskara. Divateova poezija prevedena je na trideset jezika. Objavio je pet knjiga pjesama na engleskom jeziku, a pojedini naslovi prevedeni su na španjolski, irski, arapski, njemački, karnatački i estonski. Njegova je poezija zastupljena u brojnim antologijama tiskanim na marathskom, engleskom i slovenskom jeziku. Osnivač je i urednik književnog časopisa na jeziku marathi, *Abhidha Nantar*, renomirane periodike za nove pjesnike koja je od 1990-ih uvelike unaprijedila marathsku poeziju. Divate je s tim časopisom promijenio marathsku književnu scenu, kao što je njegova edicija Poetrywala znatno utjecala na indijsku poeziju objavljenu na engleskom jeziku. Sudjelovao je na brojnim međunarodnim festivalima poezije i književnosti diljem svijeta. U njegovoj izdavačkoj kući, Paperwall Publishing, u ediciji Poetrywala, objavljeno je više od 200 zbirki poezije. Hemant Divate je pokretač i ravnatelj festivala poezije Mumbai Poetry Festival.

UKLETI SMO GOVOROM

Govori, pjesniče govori!
Nastaviti govoriti tim izvješnim demonima
Ili ih se nikad nećeš osloboditi

Vidi, možda je ovaj ili onaj puni sat
Otrov religije struji u beskonačnost
Vani na ulici, sveti ljudi posvuda
Leže pogureni i čekaju nas

U našim mislima, barem
Udružimo se, razbijmo ih
Ostavimo za sobom
Drhturave u mraku

Ostavimo ih u napuštenim pričama
Zaglavljene u zagonetkama
Blistave u mraku
Nevidljive za gomilu
Pjesnikov je zadatak pokazati put

Što reći, trebam li govoriti
Onima što slušaju a ništa ne čuju?
Nastavi govoriti
Moraš nastaviti

Reci gluhima, tupima i slijepima
Reci bhaktima, tom stadu goveda

Moraš i dalje govoriti
Dok naočnjaci ne spadnu s njihovih očiju

Svo to govorenje jednom će se isplatiti
Kako bilo, tko bi to mogao
Osim nas?

Neka se istina zdrobi u prah
Neka se njezin prah razleti
Neka nijemi progledaju
Neka slijepi čuju
Neka tupi kihnu
Iz praznih ždrijela njihova pupka
Neka prljavština nestane
Iz njihovih misli

Jer dok slijepi opet ne dobije savršen vid
Dok gluhi jasno ne saslušaju
Dok tupi ne ispusti krik
Kazivanje ne smije prestati

Pjesnikov je zadatak
Da nastaviti govoriti
Mi smo ukleti govorom

USPRKOS TOME ON, VRLO BOJAŽLJIVO, DOBRO ŽIVI

Rashlađuje ga klima uređaj LG.
Blaguje basmati rižu Kohinoor
i chapati pogačice Pilsbury
s žličnjacima bhaji od soje Nutrela
kuhanim u Domaćem koncentratu rajčice.
Katkad samo podgrije instant jelo
ili pojede naručeno iz Pizza Huta;
okruglice od krumpira više nisu hranjive.
Zbog čega bi mu narastao trbuh
od prejedanja prženom hranom?

Na ulici nikad nećeš dobiti čistu vodu.
Jedino pije mineralnu vodu Kinley; pouzdana je
ili u rijetkim prilikama, dijetnu Colu.
Bljutave vrećice neće zadovoljiti njegovu žudnju za čajem,
a kava uzrokuje konstipaciju.
Svjestan je vrijednosti –
zdravlja, imetka i proizvoda.

Redovito dobiva kompjuterske nalaze
Od mozga do noktiju
Od srca do bubrega
Od sline do stolice.

Ima policu životnog osiguranja
I sve druge police –
Za kuću i nakit,
Dodatno zdravstveno i u slučaju nesreće.
Ima sve vrste kartica –
debitna, kreditna, za supermarket i parkiralište
osobna, porezna, zdravstvena, obročna kupnja, vozačka, državljanstvo.
Dioničar je investicijskih fondova, ima međunarodne i
burzovne dionice; novac je uložio u nekretnine
i unajmio sef u banci gdje
njegova žena čuva sav svoj nakit.
Posebno pazi da uvijek ima vremena
za vjerske obrede i milosrđe, a
kad god uzmogne (i kad nitko ne gleda)
sklapa ruke pred Bogom.

Nikome se nije zamjerio,
ne raspiruje sukobe,
niti je u bilo kakvoj zavadi.
S nelagodom zamjećuje što drugi misle o njemu, no
usprkos tome on, vrlo bojažljivo, dobro živi.

NISAM U STANJU OTIĆI IZ OVOG GRADA

1.

Britki stih uznemiruje me kao voda
Putovala je sa mnom iz sela u grad.
Ovdje, katkad ona izdržava mene, a katkad ja nju.

Zahvaljujući njoj
Nikad me nije zatrpalo smeće mog ega
Uvijek se brinula za mene kao da sam
Neiskvareno, čisto, nedužno dijete
Ne očekujući ništa zauzvrat

2.

U svakom gradu mogao sam živjeti kao čovjek
Mogao sam shvatiti da je svaki grad jedna duga pjesma

A neki nepoznati grad može nam podariti
Nedovršeni stih ili zalutalu riječ

Zbog toga prije negoli dođete u taj nepoznati grad,
Znajte –
Ne možete otići ako ne vratite ono što mu dugujete

3.

Gradovi su poetični
Imaju ritam
Mi pišemo poeziju u njihovom tempu
Poput trgovina mame nas izdaleka
Poput djevojčica i dječaka luduju
Kao kad ljudi zastanu da usmjere strance

I najvažnije
Sve dok postoje pjesnici koji će baš sve učiniti
Da prohodaju gradom, od jednog do drugog kraja,
Samo da pročitaju jednu jedinu pjesmu,
Ovaj će grad biti vrijedan življenja u njemu

BEZ NASLOVA

Katkad me upitaš
Koliko te volim
Iskreno ti kažem
Volim te koliko
Volim sebe

Ovo te uzrujava
Želiš da je moja ljubav prema tebi
Veća od moje ljubavi prema sebi

Ti želiš živjeti u prozi
Meni je draži život u poeziji
To je jedina razlika
U načinu na koji volimo

S engleskog preveo Miloš Đurđević

MANYA JOSHI

Manya Joshi, rođen 17. srpnja 1972. godine, istaknuti je marathski pjesnik. Usko je povezan s pokretom književnih časopisa 1990-ih, a napose s periodikom *Abhidhanantar*. Smatraju ga jednim od eksperimentu najsklonijih suvremenih pjesnika i predstavnikom postmodernističkog senzibiliteta u marathskoj književnosti. Zapažen je njegov doprinos marathskom pjesničkom pokretu nakon 1990-ih. Fasciniraju ga beskonačne mogućnosti teksta. Manya Joshi objavio je dvije zbirke poezije na marathskom jeziku, *Jyam Majya* (2004.) i *Bhagwan Trip* (2020.). Studirao je na sveučilištima u Mumbaiju i Oklahomi, živi i radi u Mumbaiju.

OZNAKA

Žena je pala sa stabla
Glasno je pljusnulo
Sljedbenici jedne ideologije su pobjegli
Žena je pala sa stabla
Njezina je odjeća pocijepana
Gomila ljudi stajala je naokolo,
ta žena naokolo,
i stablo je stajalo
gomila ljudi
natisnula se,
ta žena,
na tlu
Žena je pala sa stabla
Pretvorila se u knjižnu oznaku.

SAMO PRODIKE

1.

Neki jedino vole Kumar Gandharva
Nekima, jedino Kumar Sanu*
Neki vole obojicu Kumara
Stari, samo zanovijetaš.

2.

Što su osiromašeni učinili za osiromašene?
Jedino borbe i pokreti, to je preživjelo,

* Kumar Gandharva je klasični indijski pjevač glasovit po vokalnom stilu i odbijanju isključivosti u glazbenoj tradiciji; Kumar Sanu je popularni pjevač, najpoznatiji po pjesmama koje izvodi u filmovima na hindskom jeziku. (Op. prev.)

Jedino poezija i pjesme, to je stremilo.
Stari, okreni se oko okretišta.

3.

Gomila je bezumna?
A kako se osipa;
S pukim riječima, pohaba se?

4.

Ja sam ulica
Ja sam grad, država, zemlja
Ja sam svijet
jedino

5.

Uopće ne postoje bivši osiromašeni
kao što je rečeno u prođici
Dokle god želiš, moći ćeš

JedinoJedinoJedino

BAŠ DIVNO

1.

Seljak će posustati
Seljak će posustati
Dođi, O Vithalo,*
Seljak će posustati
Radnici su zbrisali
Grozno vrijeme
Strmoglavljene cijene
Majko Božja
Seljak će posustati

2.

Seljak uređuje svoj život

* Vithala ili Vithoba je hinduističko božanstvo uglavnom štovano u indijskim saveznm državama Maharashtra i Karnataku. Jedan od oblika Višne i njegova avatara Krišne, najčešće je prikazan kao tamnopusiti mladić kako podbočen stoji na cigli, ponekad sa svojom družicom Rukminom. (Op. Prev.)

Po naumu Vithale
Kad ponestane vode
Prosperirat će od maslaca *ghee*

3.

Smjelo postavi pitanja
Neka sumnja ne prevlada
U selima, mjestima i gradovima
Potraži odgovore, raskrij

4.

Zadrži dah
Zgrabi ga, sveži
Živjeti –
zastati,
protegnuti, produljiti

5.

Pusti ako moraš
Nema lijeka
Vithala neće doći
A to je baš divno!

SUPER!

1.

Paradigma-okovan pas
užasno je ustrašen
Hajde, shvati

2.

Auto će ubrzo
pregaziti
tog psa
Bit će super!

3.

Vireći kroz krovni otvor auta
nedužni dječak

jednom rukom
stišće pišu
i šutira svog tatu

4.

U zadnji čas
netko je
pokupio psa

5.

Kroz krovni otvor auta
Dječak izlazi van
ta ta

6.

Na prozoru
neka se žena
smije
jebote
O, baš je super!

Paradigma-okovan pas
užasno je zabrinut

YUYAM*

1.

Yuyam Yuyam
Ti Ti

2.

Ti, ti
To je isto
To je potpuno isto

3.

Nakon što distanca
Između nas
Presahne

I dalje je isto

4.

Sjedneš na rub
brana je popustila
Ne želiš
taj trenutak,
ni ovaj
ni onaj

5.

Stuštiše se sunčeve zrake
Sve je spaljeno
Sve je progutala vatra

BLIŽE

Došlo je vrlo blizu,
Bojim se.
Također je zabavno,
korak po korak.
Upitno ublažavanje,
Profinjeno iščekivanje.
I dalje osjećam,
Mislim
Sad će doći,
Učitat će se.

S engleskog preveo Miloš Đurđević

SANJEEV KHANDEKAR

Sanjeev Khandekar (1958) jedan je od najistaknutijih autora u suvremenoj marathskoj književnosti i kulturi. Njegovih posljednjih pet zbirki poezije objavljenih u proteklih petnaest godina, po sudu čitatelja kao i književne kritike, označilo je prekretnicu u marathskoj poeziji. Njegova prva knjiga, *Sankalp*, jedinstven je dokument o marathskom ljevičarskom svijetu koju je kritika ocijenila kao „dragocjenost“; tisuće primjeraka prodane su u posljednja četiri desetljeća i još uvijek je tražena kod mlađih čitatelja. Napisao je i roman *Ashant Parva*, a njegova knjiga eseja o suvremenoj političkoj situaciji *Rutusanhar* uvrštena je među najbolje političke tekstove na jeziku marathi. Afirmirani je vizualni umjetnik. Njegovi su radovi izlagani u uglednim galerijama te na festivalima u Indiji i inozemstvu. Kao umjetnik često surađuje s Vaishali Narkar, istaknutom vizualnom umjetnicom i svojom partnericom. Značajne indijske galerije objavile su brojne kataloge s njegovim radovima. Redovito objavljuje u časopisima, periodici i novinama na marathskom i engleskom jeziku. Samo o vrtlarstvu objavio je preko 200 članaka u prestižnim tjednicima i mjesečnicima kao što su *Sunday Observer* i *Inside Out*. Također je poznat kao društveni aktivist i povezan je s mnogim važnim društveno-kulturnim i političkim pokretima, nevladinim organizacijama i udrugama. Uređivao je časopis *Sujan*, prvo indijsko glasilo društvenih pokreta i nevladinih organizacija. Živi i radi u Mumbaiju, u Indiji.

SVE ŠTO ŽELIM UČINITI (ULOMAK)

„Moj je otac umro
i bio sam ushićen
trublje su odjeknule
zvona su brujala“,
započeo je grbavac svoju priču.
Prije nego što je itko upitao 'zašto', rekao je:
„Dovraga, bio je grbavac!“
Napeo je trbušne mišiće
i pozirao kao Mister Indije.
Svi su njegovi mišići vibrirali.
Šumili, šumili.
Kao stablo svete smokve zanjihano ljeti.
Opušteno.
Smireno i slobodno.
„A onda sam kamenom gađao svoju majku!“
„Pljunuo sam prijatelju u lice“, nastavio je grbavac.
„Nakon nekoliko sati,
izlazi se iz gradskog područja.
Staza po kojoj je Buddha kročio
bit će kristalno jasna“, rekao je.
Naćulili smo uši.
„I dovraga, od svih ljudi, baš se ona pojavila;
s hrpom e-pošte, ispisima
na kojima je zabilježeno koliko smo puta i gdje spavali!“

„A onda?“ htjeli smo saznati.
„Bacio sam mobitel koji sam držao u ruci,
Pogodio je u bolno mjesto, i pobacio!“
Govorio je grbavac
Zatim rekao: „Izbriši!“
„Zaista želiš da bude izbrisano?“ začuli smo proroka.
„Da, da, da!“ rekao sam.
Doimao se pobjednički.
Otvorio je kantu za smeće
Prah si bio u prah se vraćaš.
Nijemo izvijanje crva
Jedino je to preostalo.
A onda je nenadano neki tip otvorio kapiju i ušao.
Psi nisu zalajali.
„VAN...!“ rekao sam.
„Nisam poštar!“, rekao je taj tip.
Psi ni tada nisu zalajali.
Uzrujan, rekao sam: „VAN...!“ nastavio je grbavac.
Tip je rekao: „To sam ja, Profesionalni pismonoša,
Vrsta goluba.“
Kad je to rekao, u ruci je držao pošiljku.
„Ovdje potpiši!“, rekao je.
„Čitao sam sagu o Vishwamitri i Menaki“,
rekao je grbavac.
„Prisjetivši se, sjeo sam prekrivenih nogu
u pozu lotosa i sklopio oči.“
„Tvoja je“, mirno je rekao taj tip.
„Slobodno potpiši sklopljenih očiju,
Mi posvuda dostavljamo! Profesionalni pismonoša, vrsta goluba!!“
Tip mi je utrpao pošiljku u džep.
Potpisao sam sklopljenih očiju.
Kad sam otvorio oči,
Ugledao sam pošiljku punu svježih zelenih zapisa.
A profesionalni golub je nestao.

„CLOSTRIDIA I FUZOBAKTERIJA“

Sinoć sam usnuo čudan san,
U njemu sam bio bakterija,
A ti si bila druga bakterija,
Zamijetih da su me pronašli u uzorku nekog izmeta;
A tebe su pronašli u uzorku nekog voća.
Voće je pojeo On,
On je dao uzorak izmeta u mom snu.
Stoga me znanstvenici nazvaše izmetna bakterija,

A tebe su znanstvenici nazvali voćna bakterija.

Nas oboje u mom snu
U Petrijevoj zdjelici istine,
Gdje je postavljeno stakalce s uzorkom,
Prasnuli smo u smijeh,
I stakalce se razbilo
Rasprsnulo u sumnjivom oblačku.
Skandalozan san može biti,
Zbunjeni nad mutnim krhotinama
sukobiše se oko istraživanja,
natezali
Koga će kamo staviti.
Sud je dočuo za ovu svađu,
i zavađeni znanstvenici pođoše na sud.
Sud kao i svaki drugi sud, čak i u mom snu
odlučio je da sutra razmotri taj predmet i
naredio da podnesu uzorak juhe.

Znanstvenici se vratiše u laboratorij,
Ali za nevolju nisu pronašli uzorak,
I naravno da stoga nisu ni nas pronašli.
Čistačica je oprala pod,
Medicinski tehničar oprao je stol,
A Aya je razbijeno stakalce bacila u obližnju kantu za smeće.

Nakon tjedan dana
Jedan TV kanal
Ustvrdio je natpisom
Da smo oboje pronađeni.
Njihov reporter, rekli su;
Njihovi snimatelji, rekli su;
pratili su i snimali iz minute u minutu sve nas.
Prikazali su kantu za smeće,
Prikazali su izmet,
Prikazali su čak i kontejner za smeće,
Prikazali su voće,
Prikazali su veliki kamion kako odvozi sav otpad,
Prikazali su vožnju kamiona kako odvoze svo smeće.
A prikazali su i golemu planinu veličine Himalaje,
gdje je smeće odbačeno i prikazali su čitav planinski lanac
na tom smetlištu gdje se otpad prikuplja.
Prikazali su ekskluzivni intervju s čistačicom,
i govornu emisiju s medicinskim tehničarom, Ayom i znanstvenikom.
Postavljali su pitanja zaštitaru na odlagalištu,
i pratili vozača u kamionu do njegove kuće i vrag će ga znati kamo još.

Dobili su nekog krpara pa i ovcu gorske vrste,
pretvorivši moj san u grozničavu moru.

A zatim su jurnuli uzbrdo po brdima, reporter se za njima šepirio,
da pronađu stakalca s uzorkom.

Takva općina uvijek čuva sve zapise te im rekoše
da je otpad razvrstan i proizvedeno je gnojivo,
S njim je rekoše pognojeno jedno stablo,
a stablo rekoše, sponzorira jedna Korporacija.

Znanstvenici, naravno, tragaju za istinom,
te su pohitali u Korporaciju.

Korporacija se nakašljala i rekla im da dođu sutra.

Kasno navečer međutim Korporacija je

U izvanrednim vijestima u sitne sate

Objavila svoju tvrdnju

da su pronašli dvije bakterije zaslužne za uzgoj fantastične jabuke.

Prikazali su voćku u dvorištu, a crveno crven blistav plod zibao se blaženo
rastegnuvši korporacijski osmijeh široko i mudro u mom snu.

Te noći, u tom najčudnijem od svih snova,

Ubrao sam jabuku

I zatim je pojeo.

Ujutro sam baš ja dao prve uzorke izmeta,

A znanstvenici su zatim bili neizmjereno neizmjereno sretni,

Opet su me pronašli u uzorku izmeta,

Opet su tebe pronašli u uzorku voća,

Bilo je vrlo jednostavno da tada mene nazovu izmetna bakterija,

a tebe su nazvali voćna bakterija.

S engleskog preveo Miloš Đurđević